

เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการ
ของ 30 ปี ความสัมพันธ์ไทย - จีน 600 ปี ซ้ำปองก/เจิ้งเหอ กับอยุธยาและอุษาคเนย์
วันศุกร์ที่ 25 พฤศจิกายน 2548

เอกสารหมายเลข 8

การสำรวจทางทะเลของเจิ้งเหอ

ปรีวัฒน์ จันทร

กองเรือมหาสมบัติสมุทรยาตราแห่งจักรพรรดิถังกร ประกอบด้วยเรือบรรทุกม้า เรือเสบียง เรือกำลังพล และเรือรบ รวมแล้วมีจำนวนถึงกว่า 300 ลำ บรรทุกทหาร พลเรือ พ่อค้า แพทย์ นักพฤกษศาสตร์ พ่อครัว นายช่าง ถ่ามภาษา เจ้าหน้าที่พิธีการ ทูต รวมทั้งพระภิกษุในพุทธศาสนา และนักสอนในศาสนาอิสลาม มีจำนวนรวมถึงกว่า 27,800 - 30,000 ชีวิตในแต่ละคราว

นี่คือกองเรือที่ใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ชนชาติจีนและของโลก!

ในระหว่างปี ค.ศ. 1405-1433/พ.ศ. 1948-1976 กองเรือมหาสมบัติภายใต้การ นำของแม่ทัพชั้นที่เจิ้งเหอ ได้สร้างตำนานวีรกรรมอันยิ่งใหญ่ ออกสมุทรยาตราถึง 7 ครั้ง ท่องไปกว่า 30 ประเทศ ทั้งในอุษาคเนย์ อินเดีย อาหรับ และแอฟริกา หรือคิดเป็นเส้นทางการเดินเรือกว่าหนึ่งในสามของโลก ได้เปลี่ยนโฉมหน้าการเดินทางเรือ และก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ วิทยาการความรู้ ตลอดจนถึงการอพยพย้าย ถิ่นของชาวจีนไปยังโพ้นทะเล อีกทั้งยังได้ฝากมรดกทางวัฒนธรรม และตำนานเรื่องเล่า ชานไว้บนดินแดนต่างๆ ที่ได้ไปเยือนอย่างมากมาย

การสำรวจทางทะเลของเจิ้งเหอ

郑和七下西洋

เรียบเรียงโดย... ประวัติฉัน จันทะ
pariwatc@hotmail.com

ในปีค.ศ. 2005/พ.ศ.2548 เป็นปีที่ครบรอบ 600 ปีแห่งการออกสมุทรยাত্রาครั้งแรกของแม่ทัพขันทะที่เจิ้งเหอ (郑和) หรือ ซำปอกง (三宝公) อันเป็นปีที่ทีกองเรือมหาสมบัติหรือเปาจวน (宝船) แห่งจักรพรรดิหมิงกราชวงศ์หมิง (明) ได้เริ่มออกแม่แสนยานุภาพไปในน่านน้ำทะเลตะวันตก และนับจากนั้นไปอีก 28 ปี (ค.ศ. 1405-1433/พ.ศ. 1948-1976) ที่กองเรือของจีนได้เข้าควบคุมน่านน้ำของสองฟากฝั่งทะเลจีนใต้และมหาสมุทรอินเดีย ไปจนจรดชายฝั่งของด้านตะวันออกของทวีปแอฟริกา

การออกสมุทรยাত্রาทั้ง 7 ครั้งของเจิ้งเหอ เพื่อไปเยือนกว่า 30 ประเทศ หรือคิดเป็นเส้นทางการเดินเรือกว่าหนึ่งในสามของโลกนั้น ได้เปลี่ยนโฉมหน้าการเดินเรือ และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ วิทยาการ ความรู้ ตลอดจนจนถึงการอพยพย้ายถิ่นของชาวจีนไปยังโพ้นทะเล อีกทั้งยังได้ฝากมรดกทางวัฒนธรรม และตำนานเรื่องเล่าขานไว้ในดินแดนต่างๆ ที่ได้ไปเยี่ยมเยือนอย่างมากมาย

ในบทความนี้ ผู้เขียนจะขอกล่าวถึงเฉพาะในส่วนประวัติโดยสังเขปของแม่ทัพขันทะที่เจิ้งเหอ และบทบาทในการออกสำรวจทางทะเลทั้ง 7 ครั้งของเจิ้งเหอ ว่ากองเรือได้เดินทางไปเยือนที่ไหน? และมีเหตุการณ์สำคัญอะไร ที่ถูกบันทึกไว้บนหน้าประวัติศาสตร์เกิดขึ้นบ้าง?

เจิ้งเหอคือใคร?

และทำไมจึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นแม่ทัพเรือ?

เจิ้งเหอมีชื่อเดิมว่า หม่าเหอ (马和) เกิดในปี ค.ศ.1371/พ.ศ. 1914 ในต้นราชวงศ์หมิง หรือตรงกับรัชสมัยของสมเด็จพระรามาเมศวร แห่งราชวงศ์อู่ทอง

กรุงศรีอยุธยา พื้นที่เดิมของครอบครัวเป็นชาวมุสลิมจากเอเชียกลาง ที่อพยพมาอยู่ ณ ตำบลคุนหยาง (昆阳-晋宁) มณฑลหยุนหนาน (云南 -) ในสมัยราชวงศ์หยวน (元) ของมองโกล หม่าเหอมีปูและบิดาเป็นผู้นำอัจริยะ ส่วนมารดาเป็นชาวจีนมีแซ่เวิน หม่าเหอเป็นบุตรชายคนที่สองของครอบครัวจากพี่น้องรวมทั้งสิ้น 6 คน

หม่าเหอในวัย 11 ปี ถูกควบคุมตัวในระหว่างที่กองทัพของจักรพรรดิหงหวู่ (洪武) แห่งราชวงศ์หมิง นำกำลังทัพเข้าปราบปรามทหารมองโกลและชนเผ่าต่างๆ ในหยุนหนาน ทางตอนใต้ของจีน พร้อมทั้งยึดครองหยุนหนาน ให้เป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักรหมิงได้อย่างสำเร็จเป็นครั้งแรก จากนั้นหม่าเหอได้ถูกนำตัวไปอยู่ที่เมืองเป่ย์ผิง (北平) ทางตอนเหนือ และถูกจับตอมนเป็นขันที รับผิดชอบใกล้ชิดเจ้าชายจูตี้ (朱棣) หรือเอี้ยนหวาง (燕王) ผู้ปกครองดินแดนแคว้นเอี้ยนทางตอนเหนือ

แม้ว่าหม่าเหอจะเป็นขันที แต่ครอบครัวได้บันทึกถึงรูปร่างและบุคลิกของเขาไว้ว่า...

"หม่าเหอมีความสูง 7 ฟุต มีเส้นรอบเอว 5 ฟุต มีแก้มและหน้าผากสูง แต่มีจมูกค่อนข้างเล็ก มีดวงตาที่เปล่งประกาย มีเสียงดังกังวานดูจะขึงใบใหญ่ มีความรอบรู้ในงานการสงคราม..."

ต่อมา ได้กลายเป็นแม่ทัพคู่ใจของเจ้าชายจูตี้ ในการทำศึกรบพุ่งกับกองทัพมองโกลทางตอนเหนือ และการยกทัพเข้ายึดนครหนานจิง ช่วงชิงราชบัลลังก์จากพระราชชนัดดา คือ จักรพรรดิเจี้ยนเหวิน (建文) และขึ้นเสวยราชย์สมบัติเป็นจักรพรรดิหย่งเล่อ (永乐) มหาราชผู้เกรียงไกรองค์ที่ 3 แห่งราชวงศ์หมิง ในปี ค.ศ. 1402/พ.ศ. 1945 และหม่าเหอได้รับพระราชทานแซ่ "เจิ้ง" จากองค์จักรพรรดิ ในวันตรุษจีนของปี ค.ศ. 1404

จักรพรรดิหย่งเล่อทรงเป็นจักรพรรดิที่มีพระปรีชาสามารถสูง และทะเยอทะยานยิ่งพระองค์หนึ่งในประวัติศาสตร์ชาติจีน ตลอดรัชสมัยของพระองค์ 21 ปี ทรงสร้างผลงานอันยิ่งใหญ่ ทั้งทางด้านงานสถาปัตยกรรม วิชาการ และการสงคราม โดยมีผลงานชิ้นสำคัญตกทอดมาถึงปัจจุบัน เช่น การสร้างพระราชวังโบราณที่กรุงเป่ย์จิง ให้เป็นพระนครหลวงแห่งใหม่, การสร้าง

มหาเจดีย์กระเบื้องเคลือบแห่งวัดต้าเป่าเินซือ (大报恩寺琉璃塔) เพื่ออุทิศถวายแด่พระราชชนนี จนได้รับการจัดให้เป็น 1 ใน 7 สิ่งมหัศจรรย์ของโลกยุคกลาง, การสร้างสารานุกรมหย่งเล่อต้าเตียน (永乐大典) บันทึกสรรพวิชาความรู้เป็นจำนวนถึง 11,095 เล่มสมุด, การจำหลักผาหินแกรนิตขนาดมหึมาที่หยางชาน (阳山) เพื่ออุทิศถวายแด่พระราชชนก

และที่สำคัญที่สุดก็คือ ภายหลังจากเสด็จขึ้นครองราชย์ของพระองค์ได้เพียงปีเดียว จักรพรรดิหย่งเล่อทรงมีพระบรมราชโองการให้สร้างกองเรือสินค้า เรือรบ และเรือสนับสนุน เพื่อไปเยือนเมืองท่าต่าง ๆ ในทะเลจีนใต้ และมหาสมุทรอินเดีย นับเป็นกองเรือที่ใหญ่ที่สุดเท่าที่เคยมีมาในประวัติศาสตร์ชาติจีนและของโลกในยุคนั้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการออกไปแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า และเครื่องราชบรรณาการจากรัฐต่าง ๆ อันจะสร้างความมั่งคั่งให้กับราชสำนักหมิง และความสันติสุขในบรรดาประเทศทางตอนใต้ โดยจะได้ไม่ต้องห่วงหน้าพะวงหลัง ในการมุ่งป้องกันการบุกรุกจากกองทัพมองโกลทางตอนเหนือ นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงต้องการออกไปตามหาจักรพรรดิเจี้ยนเหวิน ที่ว่าลือกันว่า ได้ทรงหลบหนีไปได้ ในระหว่างที่พระองค์ยกทัพเข้ายึดนครหนานจิง โดยทรงเชื่อว่า พระองค์ได้หลบหนีไปทางทะเลจีนใต้แล้ว⁽¹⁾

ทั้งนี้ จักรพรรดิหย่งเล่อทรงมอบภารกิจอันยิ่งใหญ่ให้กับเจิ้งเหอ ในการควบคุมก่อสร้างกองเรือมหาสมบัติอันยิ่งใหญ่ เป็นผู้บัญชาการสูงสุดของกองเรือ และเป็นราชทูตต่างพระเนตรพระกรรณของพระองค์ ในตำแหน่งชินไชไท่เจิน (钦差太臣) ออกสมุทรयाตราไปยังสี่คาบสมุทร

เหตุผลที่เจิ้งเหอได้รับเลือก ให้เป็นแม่ทัพกองเรือมหาสมบัติก็คือ

1. เจิ้งเหอเดิมมีตำแหน่งเป็นเนยกวนเจี้ยนไท่เจี้ยน (内官监太监) มีหน้าที่ในการดูแลการสร้างวัง สุสาน จัดหาของใช้ให้ราชสำนัก วัดพุทธประสงค์สำคัญอีกประการหนึ่งของการออกเดินเรือ ก็เพื่อจัดหาสิ่งของมีค่าและหายากมาใช้ในราชสำนักที่นครหนานจิงและเป่ย์ผิงในเวลาต่อมา

2. เจิ้งเหอเป็นชาวมุสลิมมาแต่กำเนิด ต่อมาได้นับถือศาสนาพุทธ⁽²⁾ ด้วย

ประเทศที่กองเรือเดินทางไปเยือน มีทั้งที่นับถือศาสนาพุทธ (อุซาคเนย์และลังกา) ฮินดู (อาณาจักรมขปาหิตบนเกาะชวา) และอิสลาม (อาหรับ) เจิ้งเหอจึงมีความเหมาะสมที่จะสร้างสันถวไมตรีกับชนทุกศาสนาในดินแดนที่กองเรือจะเดินทางไปเยือน

3. เจิ้งเหอมีนรลัทธิ บุคคลิก ปฏิภาณฉับไวดีเยี่ยม หากคนในราชสำนักเสมอเหมือนได้ยาก และยังคงเคยเป็นหนึ่งในขุนพลร่วมรบกับองค์จักรพรรดิ

4. เจิ้งเหอมีจิตวิญญาณของนักเดินทางในสายเลือด นับตั้งแต่วัยหนุ่มและบิดา และเจิ้งเหอไม่มีครอบครัวให้ต้องห่วงหน้าพะวงหลัง

สมุทธยาตราทั้ง 7 ครั้งของเจิ้งเหอ เดินทางไปเยือนที่ไหน? และมีเหตุการณ์สำคัญอะไรเกิดขึ้นบ้าง?

กองเรือมหาสมบัติของเจิ้งเหอได้ออกสมุทธยาตราสำรวจทางทะเลรวมทั้งสิ้น 7 ครั้ง ในช่วงระยะเวลา 28 ปี ใน 3 รัชกาลแห่งราชวงศ์หมิงคือ จักรพรรดิหย่งเล่อ, หงซี (洪熙) และชวนเต๋อ (宣德) หรือตรงกับรัชสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีราชธิราช สายราชวงศ์อู่ทอง จนถึงสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 (เจ้าสามพระยา) สายราชวงศ์สุพรรณภูมิ แห่งกรุงศรีอยุธยา

เรือมหาสมบัติหรือเป่าฉวน อันเป็นเรือธงของเจิ้งเหอนั้น ตามบันทึกในสมัยราชวงศ์หมิงระบุว่า มีขนาดความยาวถึงลำละ 44 จั้ง (丈) 4 ฉื่อ (尺) หรือเท่ากับประมาณ 388 - 407 ฟุตในปัจจุบัน กว้าง 160 ฟุต มี 9 เสากระโดงเรือในขบวนกองเรือประกอบไปด้วยเรือเสเปียง เรือบรรทุกกำลังพล เรือบรรทุกม้า เรือรบ ฯลฯ รวมกว่า 300 ลำ บรรทุกทหาร พลเรือ พ่อค้า แพทย์ ล่ามภาษา นายช่าง นักพฤกษศาสตร์ พ่อครัว เจ้าหน้าที่พิธีการทูต รวมถึงพระสงฆ์ในศาสนาพุทธ และนักสอนในศาสนาอิสลาม รวมจำนวนคนบนเรือถึงกว่า 27,800-30,000 ชีวิตในแต่ละคราว

ภายในลำเรือยังได้บรรทุกเอาสินค้าเครื่องชื่อของจีน เช่น เครื่องเคลือบ ผ้าแพร ผ้าไหม ไบซา เครื่องทองเหลือง เครื่องทองสัมฤทธิ์ และสินค้าอื่น ๆ ที่เป็นสุดยอดทางวัฒนธรรมของจีน ออกไปประกาศศักดาอันเกรียงไกรให้ชาวโลกในขณะนั้นได้เป็นที่ประจักษ์

การออกสำรวจทางทะเลของกองเรือเจิ้งเหอทั้ง 7 ครั้ง สามารถแบ่งได้เป็น 2 ช่วงสำคัญ **ระยะแรก** คือ สมุทราทรราชครั้งที่ 1-3 ระหว่างปี ค.ศ. 1405/1948-1411/1954 จุดหมายปลายทางของกองเรืออยู่ที่ภูมิภาคอุษาคเนย์และชมพูทวีป โดยมีสามเมืองท่าสำคัญบนชายฝั่งทางด้านตะวันตกของอินเดียเป็นจุดหมายปลายทาง

ระยะหลัง คือ สมุทราทรราชครั้งที่ 4 ระหว่างปี ค.ศ. 1413/1956-1415/1958 กองเรือได้เดินทางไปถึงอ่าวเปอร์เซีย เพื่อรัฐต่าง ๆ ในคาบสมุทราหรับเป็นครั้งแรก และสมุทราทรราชครั้งที่ 5-7 ระหว่างปี ค.ศ. 1416/1959 - 1433/1976 กองเรือเดินทางไปถึงชายฝั่งด้านตะวันออกของแอฟริกา

โดยมีรายละเอียดของการเดินทางแต่ละครั้งโดยสังเขปดังนี้

สมุทราทรราชครั้งที่ 1 ได้เริ่มอุบัติขึ้นในปีที่ 3-5 แห่งรัชสมัยจักรพรรดิหย่งเล่อ ค.ศ.

1405-1407/พ.ศ. 1948-1950

กองเรือมหาสมบัติ 62 ลำ พร้อมด้วยเรืออื่น ๆ รวมเป็น 317 ลำ พร้อมด้วยลูกเรือ 27,800 คน

ในวันที่ 11 กรกฎาคม ปี ค.ศ. 1405 กองเรือได้ถอนสมอออกจากอู่หลังเจียง (龙江) แล่นมาตามแม่น้ำฉางเจียง (长江-แยงซี) และออกสู่ทะเลที่ท่าเรือเมืองหลิวเจี๋ย (刘家港) จากนั้นแล่นตามชายฝั่งลงมาตอนใต้ พักเทียบท่าที่เมืองท่าฉางเล่อ (长乐) มณฑลฝูเจี้ยน (福建) แล้วมุ่งลงใต้ตามกระแสลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือมาถึงชายฝั่งของ **อาณาจักรจัมปา** (บริเวณตอนกลางของประเทศเวียดนามในปัจจุบัน) กองเรือจะจอดทอดสมออยู่ใกล้ **เมืองท่ากวิญิน** (Qui Nhon) สินค้าพื้นถิ่นของจัมปา ที่ขึ้นชื่อและเป็นที่ต้องการของจีนก็คือ ไม้มะเกลือ ไม้ไผ่กวนหยิน และไม้หอมเจียหลาน อันมีค่าสูงของท้องถิ่น

จากนั้น กองเรือมุ่งหน้าไปยัง**อาณาจักรมัชปาหิต** บนเกาะชวา แวะ **เมืองเกรซิด** (Gresik) **เมืองสุราบายา** (Surabaya) เพื่อค้าขายผ้าไหม เครื่องถ้วย กับเครื่องเทศ และเหรียญทองแดงของชวา แล้ววกขึ้นเหนือมาแวะที่**เมืองปาเล็มบัง** (Palembang) บนเกาะสุมาตรา (Sumatra) และ **เมืองมะละกา** (Malacca) บนคาบสมุทรมลายู แล้วแล่นตัดทะเลอันดามันไปขึ้นฝั่งที่เกาะ

ลังกา จากนั้น มุ่งหน้าสู่ทิศตะวันตกเฉียงเหนือไปสู่สามเมืองท่าการค้าที่สำคัญบนชมพูทวีปนั่นคือ **เมืองคาลิกัท (Calicut) เมืองโคชิน (Cochin) และ เมืองซิลอน (Quilon)** สินค้าท้องถิ่นที่จีนนำมาค้าขายแลกเปลี่ยนด้วยคือ เครื่องเทศ อัญมณี ไหมบุกและปะการัง ฯลฯ กองเรือได้ทำการค้าและพักที่เมืองคาลิกัท อยู่นาน 5 เดือน จึงแล่นตามลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ขึ้นเหนือผ่านมหาสมุทรอินเดีย กลับเข้าสู่เกาะสุมาตราและช่องแคบมะละกา

ซึ่งที่นั่น กองเรือมหาสมบัติได้เผชิญหน้ากับ**เงินจู้** (陈祖义) หัวหน้าโจรสลัดจากเมืองกว่างตง (广东) ที่มายึดช่องแคบมะละกา คอยปล้นสดมภ์เรือสินค้าที่แล่นผ่านไปมา กองเรือของเจ้าเมืองหอบขนะ และจับเป็นเงินจู้พร้อมสมุนมือเอก แล้วนำตัวกลับไปสำเร็จโทษที่นครหนานจิง

กองเรือได้กลับมาถึงนครหนานจิง ในฤดูใบไม้ร่วงของปี ค.ศ. 1407 พร้อมกับความสำเร็จของสมุทรयाตราครั้งแรกร้อย่างยิ่งใหญ

สมุทรयाตราครั้งที่ 2 ในปีที่ 6-7 แห่งรัชสมัยจักรพรรดิหย่งเล่อ ค.ศ. 1407-1409/ พ.ศ. 1950-1952

กองเรือมหาสมบัติ 68 ลำ (กองเรืออื่น ๆ และจำนวนลูกเรือ ไม่ได้ระบุ)

เช่นเดียวกับการเดินเรือครั้งแรก กองเรือได้แวะเมืองท่ากวีเฉียน จากนั้นได้อ้อมแหลมญวนเข้าสู่อ่าวสยาม ตามบันทึกของหม่าฮวน (马欢) พรรณนาสภาพภูมิประเทศที่กองเรือเดินทางมาถึงอ่าวสยาม สันนิษฐานว่าได้แล่นเข้ามาตามร่องน้ำพุนพิน แล้วมาเทียบขึ้นฝั่งบริเวณอำเภอเขาสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในปัจจุบัน จากนั้น กองเรือได้ล่องเข้าตามลำน้ำเจ้าพระยามาจนถึง ราชอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา เทียบท่า ณ บริเวณหน้าวัดพนัญเชิง อันเป็นท่าจอดเรือสำเภาและเป็นชุมทางค้าขายนานาชาติที่สำคัญแห่งหนึ่งของภูมิภาคในสมัยนั้น อีกทั้งยังเป็นที่ตั้งของชุมชนชาวจีนในกรุงศรีอยุธยา

มีการวิเคราะห์กันว่า การเดินเรือมาถึงอยุธยาของกองเรือเจ้าเมืองครั้งนั้น น่าจะมีส่วนผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สำคัญในราชอาณาจักรกรุงศรีอยุธยาด้วย เพราะปีที่กองเรือเจ้าเมืองมาถึงนั้น เป็นปีที่เจ้านครอินทร์ (จีนเรียกเจาลู่ฉินอิง) แห่งราชวงศ์สุพรรณภูมิขึ้นเสวยราชสมบัติ

กรุงศรีอยุธยา โดยขุนนางทั้งปวงต่างเป็นใจถอดสมเด็จพระรามาธิบดีราชธานีราชแห่งราชวงศ์อยู่ทองไปไว้ที่เมืองปากน้ำจาม แล้วเชิญเจ้านครอินทร์ขึ้นครองราชย์เป็นสมเด็จพระอินทราชาธิราชที่ 1 หรือสมเด็จพระนครินทราชาธิราช และนับแต่นั้นมา ราชวงศ์สุพรรณภูมิก็ปกครองกรุงศรีอยุธยาต่อเนื่องถึง 11 รัชกาล กระทั่งเสียกรุงให้แก่พม่าเมื่อปี พ.ศ. 2112

เจ้านครอินทร์ทรงมีความสนทนมนต์คุ้นเคยกับราชสำนักหมิง เพราะเคยเสด็จไปเป็นทูตถวายเครื่องราชบรรณาการแก่ราชสำนักหมิงด้วยพระองค์เอง เมื่อครั้งยังทรงเป็นรัชทายาทของขุนหลวงพะงั่ว กษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยาสายราชวงศ์สุพรรณภูมิถึง 3 ครั้ง คือในปี ค.ศ.1917, 1918 และ 1920 โดยเฉพาะในครั้งหลัง จักรพรรดิหงหวู่ได้พระราชทาน "ดวงตราสำหรับพระมหากษัตริย์แห่งเสียนหลอ (暹罗)" จึงทำให้มีการเรียกกรุงศรีอยุธยา (ในที่นี้ หมายถึงราชวงศ์สุพรรณภูมิ) ว่าเสียนหลออย่างเป็นทางการครั้งแรก และพระองค์ยังทรงมีพระบรมราชโองการให้อาณาจักรเสียนหลอ มาถวายเครื่องราชบรรณาการได้ปีละหนึ่งถึงสองครั้ง ในขณะที่รัฐบรรณาการอื่นๆ จีนกำหนดให้มาถวายเครื่องราชบรรณาการได้สามปีต่อครั้ง

พร้อมกันนั้น เจ้านครอินทร์ยังทรงได้รับพระราชานุญาตจากจักรพรรดิจีนให้นำช่างฝีมือชาวจีนมาทำเครื่องปั้นดินเผา และเครื่องเคลือบที่เตาแม่น้ำน้อย (สิงห์บุรี) และเตาทุเรียง (สุโขทัย) รวมถึงมาเป็นช่างต่อเรือและนักเดินเรือ อันที่เป็นการต้องการของสยามเป็นอย่างยิ่ง และยังได้กระตุ้นให้พ่อค้าจีนมาค้าขายกับอยุธยามากขึ้น

ประกอบกับในปี พ.ศ. 1926 เมื่อจักรพรรดิหงหวู่ทรงริเริ่มนำระบบหนังสือเดินทางมาใช้ เพื่อสามารถตรวจสอบทูตต่างประเทศได้อย่างเป็นระบบและไม่ผิดตัว พระองค์ทรงพระราชทานหนังสือเดินทางนี้ให้กับสยามเป็นอาณาจักรแรก รวมถึงในปี พ.ศ. 1934 จักรพรรดิหงหวู่ได้พระราชทานเครื่องชั่งตวงวัดมาตรฐานให้แก่สยาม จึงทำให้ราชทูตจากราชวงศ์สุพรรณภูมิสามารถเดินทางไปถวายเครื่องราชบรรณาการ และทำการค้าได้สะดวกราบรื่นมากยิ่งขึ้น โดยสินค้าที่ทางจีนต้องการจากอยุธยาเช่น งาช้าง พริกไทย ไม้ฝาง ไม้กฤษณา กายานเทศ เต่ากระ และรวมถึงไม้เนื้อแข็งที่ใช้ในการซ่อม

แหลมกองเรือ

จากอ่าวสยามกองเรือยাত্রาลงได้อ้อมคาบสมุทรมลายู มาขึ้นฝั่งที่เมืองมะละกา ซึ่งในครั้งนั้น เจ้เหงได้มาสร้างอู่ซ่อมเรือ โกดังเก็บสินค้า และยุ้งข้าว แล้วเดินเรือต่อไปยังจุดหมายที่เมืองคาลิคัท เพื่อปฏิบัติภารกิจในการสถาปนาพระเจ้ามานาวิกรม ขึ้นเป็นผู้ปกครองคนใหม่ของเมือง ในเที่ยวกลับเมื่อเจ้เหงได้มาแวะพักกองเรือที่เมืองมะละกา ปรเมศวรผู้สถาปนามะละกาขึ้นเป็นรัฐ พร้อมด้วยข้าราชการบริวาร 540 คน ได้ขอติดตามกองเรือมาเข้าเฝ้าจักรพรรดิหย่งเล่อที่นครหนานจิง และได้พำนักอยู่นานถึง 2 ปี

กองเรือกลับถึงนครหนานจิง ในฤดูร้อนของปี ค.ศ. 1409 ซึ่งการเดินทางเรือในคราวนี้ กองเรือได้สถาปนาเส้นทางทางการค้าระหว่างจีนกับประเทศในเอเชียใต้ต่างๆ ขึ้นอย่างถาวร

สมุหยาตราครั้งที่ 3 ในปีที 7-9 ในรัชสมัยจักรพรรดิหย่งเล่อ ค.ศ. 1409-1411 / พ.ศ. 1952-1955

กองเรือมหาสมบัติ 48 ลำ (กองเรืออื่น ๆ ไม่ได้ระบุ) และลูกเรือ 30,000 คน

กองเรือได้แวะขึ้นฝั่งที่จัมปา อยุธยา มะละกา สุมาตรา ที่สุมาตราเจ้เหงมีวัตถุประสงค์ในการมาค้นหาพืชสมุนไพร ไม้หอม รวมถึงกำมะถันและแร่ธาตุต่างๆ ที่มีสรรพคุณในการบำบัดรักษาโรค อันจะหาได้จากพื้นที่ในบริเวณที่ยังมีภูเขาไฟคุกรุ่นของสุมาตรา

จากนั้น กองเรือได้ขึ้นฝั่งที่เกาะลังกา แล้วอ้อมขึ้นเหนือไปทำการค้ากับสามเมืองท่าของชมพูทวีปคือคาลิคัท คีลอนและโคชิน ในเที่ยวกลับ กองเรือได้มาขึ้นฝั่งที่เกาะลังกาอีกครั้งหนึ่ง ในคราวนี้ กองเรือของเจ้เหงได้เกิดปะทะกับกองกำลังของอลเกศวร เสนาบดีใหญ่แห่งเมืองคัมโปละ (Campola) ที่ปฏิเสธการถวายเครื่องราชบรรณาการให้จักรพรรดิจีน และไม่ยินยอมให้นำแผ่นศิลาจารึกสามภาษา (คือ ภาษาจีน-สรรเสริญพระพุทธเจ้า, ภาษาทมิฬสรรเสริญพระศิวะ และภาษาเปอร์เซีย-สรรเสริญพระอัลเลาะห์) ที่ได้ปกป้องรักษากองเรือตลอดการเดินทางทั้งสองครั้งที่ผ่านมา มาไว้ที่เมืองกอล (Galle)

แผ่นศิลาจารึกดังกล่าว ถือเป็นสัญลักษณ์แห่งความปรารถนาให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติธรรมและสมานฉันท์ ระหว่างชาวทมิฬซึ่งนับถือศาสนาฮินดู

จากภาคเหนือ กับชาวสิงหลซึ่งนับถือศาสนาพุทธจากภาคกลางและภาคใต้ของราชสำนักหมิง ที่มุ่งมั่นให้บังเกิดความสงบสุขทางการเมืองของศรีลังกาในขณะนั้น และต่อมา แผ่นศิลาจารึกนี้ได้ถูกค้นพบโดยวิศวกรชาวอังกฤษที่เมืองกอลในอีก 500 ปีต่อมาที่แหลมดอนดรา (Dondra Head) ทางตอนใต้ของเมืองกอล

ซึ่งในที่สุด อลเกศวรภูททหารจีนจับกุมตัวได้ และนำกลับไปนครหนานจิงเพื่อให้องค์จักรพรรดิพิจารณาโทษ แต่จักรพรรดิหย่งเล่อพระราชทานอภัยโทษให้

กองเรือมหาสมบัติกลับจากสมุทรยัตราครั้งที่ 3 มาถึงนครหนานจิงในฤดูร้อนของปี ค.ศ. 1411

สมุทรยัตราครั้งที่ 4 ในปีที่ 12-13 แห่งรัชสมัยจักรพรรดิหย่งเล่อ ค.ศ. 1413-1415/พ.ศ. 1956-1958

กองเรือมหาสมบัติจำนวน 63 ลำ (กองเรืออื่นๆ ไม่ได้ระบุ) และลูกเรือจำนวน 28,650 คน

หลังจากครองราชย์มา 12 ปี จักรพรรดิหย่งเล่อทรงมีเป้าหมายอันยิ่งใหญ่คือ การย้ายเมืองหลวงของประเทศ จากนครหนานจิงทางตอนใต้ ไปสู่เมืองเก่าที่พระองค์เคยปกครองคือ **เมืองเป่ย์ผิง** (หรือเป่ย์จิง 北京-ปักกิ่ง ในเวลาต่อมา)

ความใฝ่ฝันนี้เอง พระองค์จึงทรงหมายปองในความมั่งคั่งอย่างสูงสุดของ**เมืองท่าฮอร์มุซ** (Hormuz) ใน**อ่าวเปอร์เซีย** (Persia) และหมายจะให้กองเรือมหาสมบัติของพระองค์นำกลับมา เพื่อมาสนองความต้องการที่พระองค์จะสร้างให้กับมหานครแห่งใหม่อันโอฬาร การออกเดินเรือในเที่ยวนี้จึง**เหอมีฮะซาน** (合三) และ**หมาฮวน** เป็นล่ามภาษาอารบิก และนักบันทึกการเดินทางคนสำคัญติดตามไปด้วย

จึงเหอได้นำเครื่องถ้วยและผ้าไหมมาแลกเปลี่ยนกับอัญมณีอันมีค่าของฮอร์มุซ คือ ทับทิม บุษราคัม ไชมุก ลูกปัด ผ้าขนสัตว์ พรม และสารโคบอลต์ (เมื่อนำมาเขียนและเผา จะให้ได้สีน้ำเงินแก่เครื่องเคลือบกังไส (江西) อันเลื่องชื่อของจีน) ที่นี้จึงเหอได้พบกับพ่อค้าจากประเทศทางชายฝั่งแอฟริกาตะวันออก

ออก เช่นมากาดีชู (Magadishu) บราวา (Brawa) มาลินดี (Malindi) เจิ้งเหอ ได้ชักชวนให้พ่อค้าเหล่านั้น เดินทางไปค้าขายกับจีน พร้อมมอบเครื่องราชบรรณาการแด่องค์จักรพรรดิ

ในเที่ยวกลับ กองเรือของเจิ้งเหอได้จับกุมตัว เซกานดาร์ ผู้นำกบฏแห่งเมืองเซมูดารา (Semudara) ทางตอนเหนือของเกาะสุมาตรา กลับมาสำเร็จโทษที่นครหนานจิง ตามคำขอรับรองอำนาจของพระราชวงศ์ใหม่แห่งเมืองเซมูดารา ที่มีต่อราชสำนักหมิง

กองเรือของเจิ้งเหอได้เดินทางกลับมาถึงนครหนานจิงในฤดูร้อนของปี ค.ศ. 1415 พร้อมได้นำเครื่องบรรณาการขึ้นพิเศษจากกษัตริย์พระองค์ใหม่แห่งเบงกอล ซึ่งได้รับมาจากผู้ปกครองแห่งมาลินดี (ประเทศเคนยาในปัจจุบัน) คือสัตว์ที่แสนเชื่อง มีคอยาว และเขาอ่อนเล็กๆ สองเขาบนหัว มันคือยีราฟ ชาวจีนไม่เคยพบสัตว์ที่มีลักษณะประหลาดเช่นนี้มาก่อน จึงเข้าใจว่ามันคือ "กิเลน" สัตว์ในเทพนิยายปรัมปราของจีน ที่จะปรากฏกายขึ้นในยามที่ประเทศมีความสงบสุขและมั่งคั่งเท่านั้น อันยังความปลาบปลื้มปิติแก่จักรพรรดิหย่งเล่อเป็นอย่างยิ่ง

สมุทรยาตราครั้งที่ 5 ในปีที่ 15-17 แห่งรัชสมัยจักรพรรดิหย่งเล่อ ค.ศ. 1417-1419/พ.ศ. 1960-1962

ไม่ระบุจำนวนเรือและลูกเรือ

วัตถุประสงค์ในการเดินเรือครั้งนี้ เพื่อไปพระราชทานดวงตราแก่กษัตริย์องค์ใหม่แห่งโคชิน นามโคยะรี เพื่อให้รอดพ้นจากภัยคุกคามจากเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เคียงกันคือเมืองคาลิคัท เช่นเดียวกับที่จีนได้เคยช่วยรับรองสถานะแห่งผู้ปกครองของมะละกา ให้รอดพ้นจากการขยายอำนาจทั้งจากอยุธยาและชวา

กองเรือได้แวะที่จัมปา ปาหัง ชวา มะละกา สุมาตรา ลังกา โคชิน คาลิคัท ฮอร์มุซ และคราวนี้กองเรือได้เดินทางมุ่งต่อไปยังเมืองท่าเอเดน (Aden) บนชายฝั่งทางใต้ของคาบสมุทรอาระเบีย อันเป็นปากประตูเข้าสู่ทะเลแดง บนเส้นทางการค้าระหว่างทะเลเมดิเตอร์เรเนียนกับอินเดียและตะวันออกไกล สินค้าของเอเดนที่นำมาแลกเปลี่ยนกับสินค้าของจีนคือ อัญมณีหินสีมีค่า ไข่มุก

และปะการังขนาดใหญ่ รวมถึงน้ำกุหลาบ และสัตว์ป่าท้องถิ่น

จากเอเดน กองเรือได้ยাত্রาต่อไปยังชายฝั่งของทวีปแอฟริกาตะวันออกเป็นครั้งแรก เพื่อเป็นการตอบแทนต่อราชทูตของมากาดีชู และบราวา (ปัจจุบันอยู่ในประเทศโซมาเลีย) และมาลินดี (ประเทศเคนยา)

กองเรือได้กลับมาถึงจีนในกลางฤดูร้อนของปี ค.ศ. 1419 พร้อมกับราชทูตจากต่างแดนที่มาถวายเครื่องราชบรรณาการแด่องค์จักรพรรดิ พร้อมด้วย "กิเลน" อีกสองตัวจากเอเดน ที่ได้มาสร้างความพึงพอใจให้กับพระองค์อีกวาระหนึ่ง

สมุหราชทูตครั้งที่ 6 ในปีที่ 19-20 แห่งรัชสมัยจักรพรรดิหย่งเล่อ ค.ศ. 1421-1422/พ.ศ. 1964-1965

ไม่ระบุจำนวนเรือและลูกเรือ

การเดินทางในครั้งนี้ เจิ้งเหอได้บัญชาการกองเรือไปถึงเกาะสุมาตราเท่านั้น จากนั้น เขาได้ให้แม่ทัพเฟยซิน (费信) และโจวหม่าน (周满) เป็นผู้ควบคุมกองเรือมุ่งหน้าไปสู่เมืองฮอร์มุซ และชายฝั่งแอฟริกาตะวันออก ส่วนเจิ้งเหอได้เดินทางกลับสู่นครหนานจิงในเดือนพฤศจิกายนของปีเดียวกันนั้น เพื่อเข้าร่วมพิธีเฉลิมฉลองพระราชวังต้องห้ามจื่อจิ้นเฉิง (紫禁城) ที่กรุงเป่ย์จิง ในปี ค.ศ. 1421

สมุหราชทูตในครั้งนี้เอง ที่นักภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ชาวอังกฤษนามกาวิน แมนซี (Gavin Menzies) ได้เสนอทฤษฎีการเดินทางเรือสำรวจโลกใหม่ของกองเรือมหาสมบัติของจีน ได้ไปค้นพบทวีปอเมริกา ก่อนคริสโตเฟอร์ โคลัมบัสถึง 70 ปี!

โดยกองเรือมหาสมบัติที่ออกเดินทางไปสำรวจโลกในครั้งนี้ นำโดยแม่ทัพอาวุโสของเจิ้งเหอทั้ง 4 คนคือ หงเป่า (洪保) โจวหม่าน โจวเหวิน (周闻) และหยางชิ่ง (杨庆) โดยแยกออกเป็น 3 เส้นทาง ครอบคลุมถึงเส้นทางการสำรวจทวีปอเมริกาเหนือ ขั้วโลกเหนือ อเมริกาใต้ ขั้วโลกใต้ กระทั่งข้ามมหาสมุทรแปซิฟิกมาถึงทวีปออสเตรเลีย และกลับสู่จีนทางด้านตะวันออก ซึ่งถือเป็นการสำรวจรอบโลกเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การเดินทางเรือของโลก!

ในปี ค.ศ. 1424 จักรพรรดิหย่งเล่อได้เสด็จสวรรคต ระหว่างทรงนำกองทัพออกไปต้านยันทัพของมองโกล พระราชโอรส-เจ้าชายจูเกาซื่อ (朱高炽) เสด็จขึ้นครองราชย์แทน ในรัชสมัยจักรพรรดิหงซี จักรพรรดิพระองค์ใหม่ทรงไม่เห็นด้วยกับการออกสำรวจทางทะเล เพื่อแสวงหาสิ่งของฟู่เฟื่อย จึงให้ระงับการออกสมุทรยาตรา และโปรดให้เจิ้งเหอเป็นผู้บัญชาการรักษานครหนานจิงแทน ซึ่งในเวลานั้นเอง ที่เจิ้งเหอได้มาควบคุมการก่อสร้างมหาเจดีย์กระเบื้องเคลือบแห่งวัดต้าเป่าเินชื่อจนสำเร็จลุล่วง

สมุทรยาตราครั้งที่ 7 ในปี 6-8 แห่งรัชสมัยจักรพรรดิซวนเต๋อ ค.ศ. 1431-1433/พ.ศ. 1974-1976

กองเรือทั้งหมด 300 ลำ ลูกเรือ 27,550 คน

จักรพรรดิหงซีทรงครองราชย์เพียง 9 เดือนก็เสด็จสวรรคต พระราชโอรสเจ้าชายจูจันจี (朱瞻基) เสด็จขึ้นครองราชย์แทน ในรัชสมัยจักรพรรดิซวนเต๋อ ต่อมา ในปีค.ศ. 1430 พระองค์ทรงให้เรือฟั่นการออกสำรวจทางทะเลขึ้นอีกครั้งหนึ่ง และในครั้งนีถือเป็นครั้งสุดท้ายของกองเรือมหาสมบัติ โดยได้เว้นช่วงจากครั้งที่ 6 นานหลายปี และเจิ้งเหอมีอายุย่างเข้าปีที่ 60 แล้ว การเตรียมเพื่อออกเดินทางในคราวนี้ จึงได้ใช้ระยะเวลายาวนานกว่าทุกครั้งที่ผ่านมา

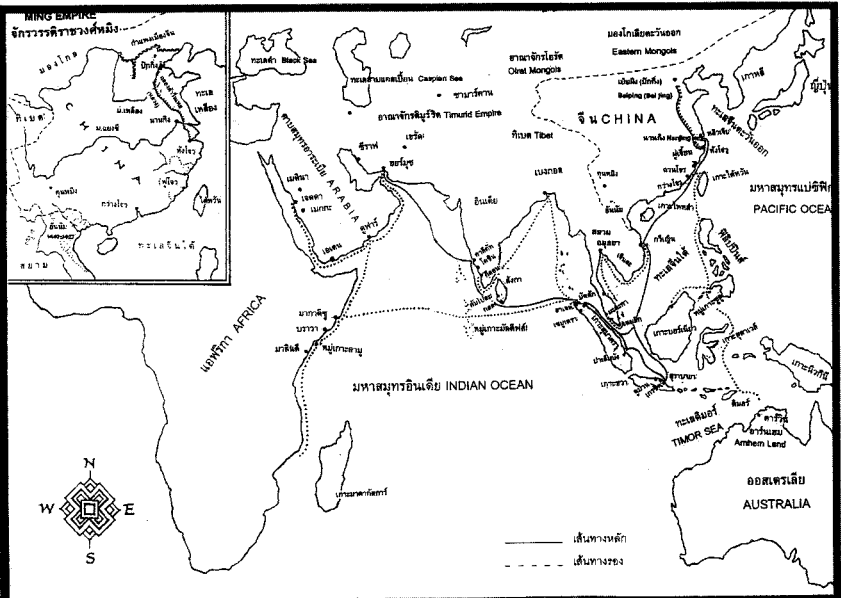
ก่อนออกสมุทรยาตราครั้งสุดท้ายนี้ เจิ้งเหอให้มีการจำหลักแผ่นป้ายศิลาจารึกสำคัญขึ้นสองแผ่น เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้รับรู้ถึงตำนานวีรกรรมการสำรวจทางทะเลอันยิ่งใหญ่ทั้ง 6 ครั้งที่ผ่านมา แผ่นแรกตั้งไว้คู่ต่อเรือหลิวเจี๋ย เมืองไท่ซาง (太仓) ใกล้ริมฝั่งปากแม่น้ำฉางเจียง และอีกหนึ่งแผ่นตั้งไว้ที่วิหารเจ้าแม่เทียนเพยหนานซาน (南山天妃宮) เมืองฉางเล่อ ปากแม่น้ำหมินเจียง (闽江) บนชายฝั่งของมณฑลฝูเจี้ยน⁽³⁾

กองเรือได้เคลื่อนออกสู่ผืนมหาสมุทรในวันที่ 13 มกราคม ค.ศ. 1432 แวะขึ้นฝั่งที่จัมปา อูรุธยา สุราบายา ลังกา คาลิคัท ซึ่งที่นั่น กองเรือบางส่วนที่นำโดยแม่ทัพหงเป่ารวมทั้งหมาฮวนได้เดินเรือไปถึงคาบสมุทรอาระเบีย ขึ้นฝั่งที่นครเจดดา นครดูพาร์ และรอนแรมบนผืนทะเลทรายต่อไปยังนครอันคักดีสิทท์แห่งเมดิनाและเมกกะ

สำหรับเจิ้งเหอเชื่อกันว่าได้ล้มป่วยลงที่เมืองคาลิดท์ ทำให้ไม่สามารถติดตามกองเรือต่อไปได้ และในระหว่างกองเรือเดินทางกลับสู่ประเทศจีน เชื่อว่าเจิ้งเหอได้ถึงแก่กรรมและประกอบพิธีกรรม บนเรือกลางผืนมหาสมุทรสิริรวมอายุได้ 62 ปี

กองเรือมหาสมบัติที่ไร้ซึ่งแม่ทัพเจิ้งเหอ ได้กลับสู่ประเทศจีนในฤดูร้อนของปี ค.ศ. 1433 และองค์จักรพรรดิโปรดให้สร้างสุสานแก่เจิ้งเหอขึ้นที่เชิงเขาหนิวไสวซาน (牛首山) ทางตอนใต้ของนครหนานจิง

นับแต่บัดนั้นเป็นต้นมา จีนก็ไม่มีกองเรือใดที่จะยิ่งใหญ่เทียบเท่าหรือใกล้เคียงกับกองเรือมหาสมบัติครั้งที่ 7 ของเจิ้งเหออีกเลย และกว่าที่โลกจะได้รู้จักกองเรือที่ยิ่งใหญ่นี้ ปรากฏขึ้นบนน่านน้ำมหาสมุทร ก็ต้องใช้ระยะเวลายาวนานถึงกว่า 5 ศตวรรษ ในสมัยมหาสงครามโลกครั้งที่ 1 เลยทีเดียว!

แผนที่เส้นทางออกสมุทรชาติครั้งที่ 7 ครั้งของเจิ้งเหอ จากแผ่นดินใหญ่ สู่ซายาเนย์ ชมพูทวีป ตะวันออกกลาง และแอฟริกา ในช่วงปี ค.ศ. 1405-1433

ภาพวาดสมุทรยาตราแห่งกองเรือมหาสมบัติของเจิ้งเหอ
ภาพนี้วาดขึ้นที่นครหนานจิง โดยเจียนชงชาน ในเดือนเก้า ปี ค.ศ. 1959
ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจีน

เชิงอรรถ

- (1) ในบางตำนานเชื่อว่าอดีตจักรพรรดิเจี้ยนเหวินทรงหลบหนีราชภัยในครั้งนั้น มาบวชเป็นพระอยู่ที่มณฑลหยุนหนานโดยอ้างถึงรูปปั้นพระสงฆ์สูงวัยองค์หนึ่ง ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นรูปปั้นของอดีตจักรพรรดิเจี้ยนเหวิน ประดิษฐานอยู่ที่วัดหวู่ต้งซือจื่อซาน (武定獅子山) มณฑลหยุนหนาน
- (2) ประเด็นนี้มีข้อถกเถียงกันมากกว่า เมื่อเจิ้งเหอเป็นชาวมุสลิมมาแต่กำเนิด จริงหรือที่ต่อมาได้หันมานับถือพุทธศาสนาด้วย? ในประเด็นนี้ผู้เขียนได้พบหลักฐานสำคัญชิ้นหนึ่งจากหนังสือมหากาพย์เจิ้งเหอ (郑和史诗) ที่แสดงถึงความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนาพุทธของเจิ้งเหอ ก็คือ การสร้างพระธาตุเจดีย์ทองคำองค์หนึ่ง เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ภายใต้บรรจพระสูตรสังฆกรรมปฎนทริกสูตร ที่เขียนขึ้นด้วยผงทองคำบนแผ่นนักษัตรยาว มีความยาว 40.3 เมตร พระสูตรนี้คัดลอกแล้วเสร็จ ในปีที่ 7 แห่ง รัชสมัยจักรพรรดิชว้นเต๋อ (ค.ศ.1432) และถูกค้นพบอยู่ในเจดีย์เป้าปิ่นถ่า (报本塔) เมืองผิงหู (平湖市) มณฑลเจ้อเจียง (浙江省) เมื่อปีค.ศ.2002 ที่นั่น
- (3) แผ่นป้ายศิลาจารึกทั้งสองแผ่นนี้ และแผ่นป้ายที่หน้าหลุมศพของหม่าฮาจื่อ (ฮัจญ์) บิดาของเจิ้งเหอที่อุทยานเจิ้งเหอ เมืองคุนหยาง มณฑลหยุนหนาน นับเป็นหลักฐานทางโบราณคดีชิ้นสำคัญที่สุด 3 แผ่น ที่ทำให้ทราบถึงประวัติและเรื่องราวของสำรวจทางทะเลของเจิ้งเหอ

หนังสืออ้างอิง และ อ่านเพิ่มเติม

1. กาญจนี ละอองศรี แปลจากวิทยานิพนธ์ปริญาเอกเรื่อง Sino-Siamese Tributary Relation 1282-1853 โดย สิบแสง พรหมบุญ, ชาญวิทย์ เกษตรศิริ บรรณาธิการ, **ความสัมพันธ์ในระบบบรรณาการระหว่างจีนกับไทย คศ. 1282-1853**, กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2515
  2. เฉลิม ยงบุญเกิด, **เจิ้งเหอ**, กรุงเทพฯ : มงคลการพิมพ์, 2518
  3. ปรีวัฒน์ จันท, **เจิ้งเหอ แม่ทัพขันที่ ขำปอก**, กรุงเทพฯ : มติชน, 2546
  4. แฟรงค์ วิเวียโน, **กองเรือมหาสมบัติแห่งบัลลังก์มังกร**, นิตยสารเนชั่นแนล จีโอกราฟฟิก ฉบับเดือนกรกฎาคม 2548, หน้า 50-73
  5. Gavin Menzies, **1421 The Year China Discovered The World**, London : Bantam Press, 2002
  6. Louise Levathes, *When China Ruled The Sea, The Treasure Fleet of The Dragon Throne 1405-1433*, New York : Oxford University Press, 1994.
  7. Ma Huan, J.V.G Mill Translated form the Chinese Text edited by Feng Ch'eng Chun with introduction, notes and appendices, Ying-yai Sheng Lan The Overall Survey of the Ocean's Shores, Bangkok : White Lotus, 1997.
  8. 胡延武, 夏代忠 主编, **郑和史诗**, 中国 : 云南人民出版社, 云南美 艺出版社, 晨光出版社, 2005.
- หูเอี้ยนหวู่ เชี่ยวใต้จง บรรณาธิการ, **มหากาพย์เจิ้งเหอ**, ประเทศจีน : สำนักพิมพ์ประชาชนมณฑลหยุนหนาน ร่วมกับ สำนักพิมพ์ศิลปะแห่งมณฑลหยุนหนาน และสำนักพิมพ์เสินกวง, 2005.

ชื่อเมืองที่สำคัญที่กองเรือเจิ้งเหอได้แวะขึ้นฝั่ง
ระหว่างการสำรวจทางทะเลในปี ค.ศ. 1405-1433

ชื่อเมืองในขณะนั้น	ชื่อเมืองที่จีนเรียก	ตัวอักษรจีน	ชื่อปัจจุบัน
1. จัมปา Champa	จันเจิง	占城	ประเทศเวียดนาม
2. มะละกา Malacca	หม่านลาเจีย	滿刺加	เมืองมะละกา ประเทศมาเลเซีย
3. กรุงศรีอยุธยา Ayudhaya	เสียนหลอ	暹羅	จังหวัดพระนคร อยุธยา
4. ชาว Java	แจ่ววา	爪哇	เกาะชวา
5. อาเจห์ Atjet	อาฉี	阿齊	เมืองอาเจห์ เกาะสุมาตรา
6. บัตตัก Battak	หน้ากูร์เอ้อ (ฮัวเมียนกั๋ว)	那姑儿 (花面国)	เมืองทางตอนเหนือ ของเกาะสุมาตรา สันนิษฐานว่าคือเมือง เมดาน
7. ปาเล็มบัง Palembang	จีวักัง (ซานฝอฉี)	旧港 (三佛齐)	เมืองปาเล็มบัง เกาะสุมาตรา
8. เกาะซูลู Sulu	ซูลู	苏禄	หมู่เกาะซูลู ทางด้าน ตะวันตกของเกาะ มินดาเนา ประเทศ ฟิลิปปินส์
9. เกรซิค Gresik	ซินซุน	新村	เมืองเกรซิค เกาะชวา
10. สุราบายา Surabaya	ฉงเจียหลอ	重迦罗	เมืองสุราบายา เกาะชวา
11. เซมารัง Semarang	จีหลีเมิน ปัจจุบัน เรียก ซานเป่า หลง	吉里闷 三宝垄	เมืองเซมารัง เกาะชวา
12. เซมูดารา Semudara	ซุเหมินตำล่า	苏门答刺	เกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย
13. กัมพูชา Cambodia	จินล่า	真腊	ประเทศกัมพูชา
14. กอล Galle	เปี้ยหลอฉี	别罗里	เมืองกอล ประเทศศรีลังกา
15. ลังกา Ceylon	ซีหลัน (ซีหลันซาน)	锡兰 (锡兰山)	ประเทศศรีลังกา

ชื่อเมืองในขณะนั้น	ชื่อเมืองที่จีนเรียก	ตัวอักษรจีน	ชื่อปัจจุบัน
16. คาลิกัท Calicut	กาลี	古里	เมืองคาลิกัท ประเทศอินเดีย
17. คีลอน Quilon	เสียวเก้อหลัน	小葛兰	เมืองคีลอน ประเทศอินเดีย
18. โคชิน Cochin	เหอจี	柯枝	เมืองโคชิน ประเทศอินเดีย
19. เบงกอล Bengal	ปางเก้อลา	榜葛	ประเทศบังกลาเทศ
20. มัลดีฟส์ Maldives Is.	หลิวซาน	溜山	หมู่เกาะมัลดีฟส์
21. ฮอรั่มซุ Hormuz	ฮูหลุ่มมอฉี	忽鲁谟斯	เมืองอับดาอับบัส ประเทศอิหร่าน
22. เอเดน Aden	อาดาน	阿丹	เมืองเอเดน ประเทศเยเมน
23. เมกกะ Mecca	เทียนฟางกว้อ	天方国	นครเมกกะ ประเทศ ซาอุดีอาระเบีย
24. ดูฟาร์ Dhufar	จวอฝ่าเอ้อ (จู่ฝ่าเอ้อ)	佐法儿 (祖法儿)	เมืองดูฟาร์ ประเทศโอมาน
25. มากาดิชู Magadishu	มูกูซุซุ	木骨都束	เมืองมากาดิชู ประเทศโซมาเลีย
26. บราวา Brawa	ปูลาวา	卜刺哇	เมืองบราวา ประเทศโซมาเลีย
27. มาลินดี Malindi	หมาหลินดี	麻林地	เมืองมาลินดี ประเทศเคนยา

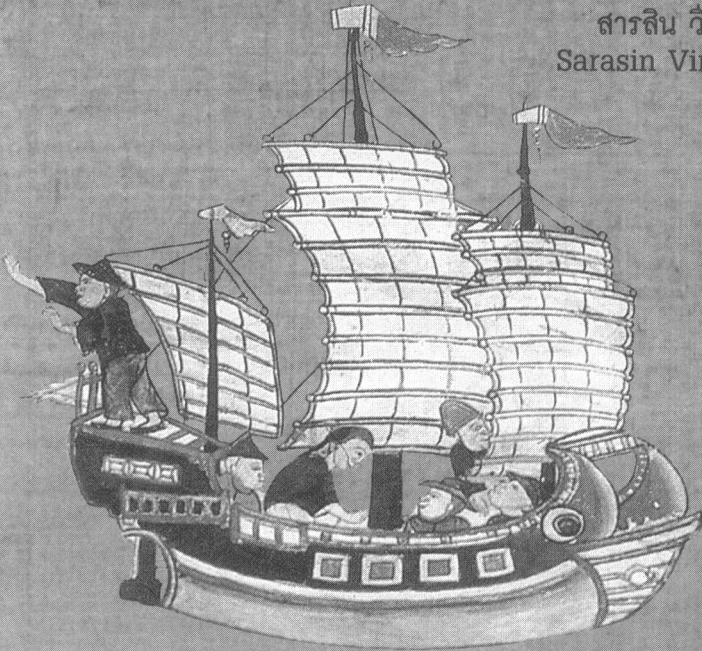

นตติ ปรณาสมา อาภา
แสงสว่าง เสมอด้วยบุญญา ไม่มี

Tribute and Profit: Sino-Siamese Trade 1652-1853

จิ้มก้องและกำไร: การค้าไทย-จีน 2196-2396

สารสิน วีระผล
Sarasin Virapol

บรรณาธิการ : ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และ กัญจิกา ศรีอุดม
ผู้แปล : พรรณงาม เน่าธรรมสาร, รังษิ ยันโสภากา, สมภาพร แลคโซ

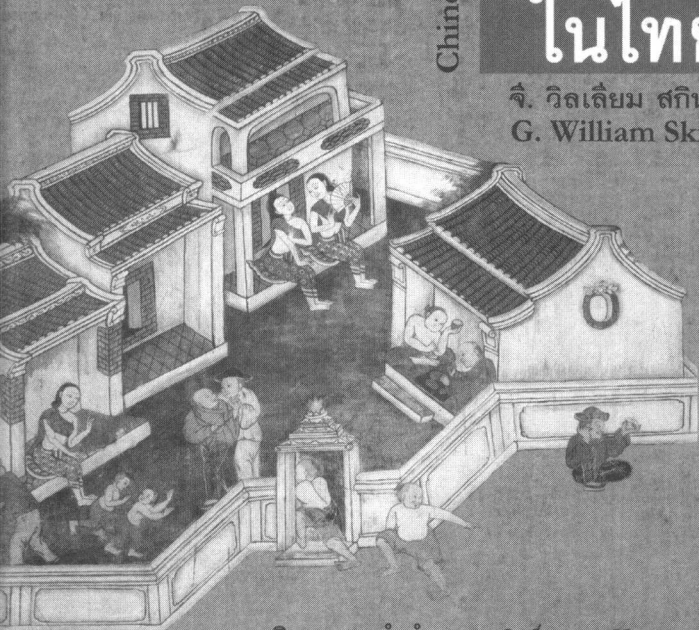

นตติ ปณณาสมา อากา
แสงสว่าง เสมอด้วยปัญญา ไม่มี

Chinese Society in Thailand

สังคม จีน ในไทย

จี. วิลเลียม สกินเนอร์
G. William Skinner

บรรณาธิการ และคำนำ : ชาวนุสิทธิ์ เกษตรศิริ
ผู้แปล : พรณี ฉัตรพลรักษ์, ภรณ์ กาญจนรัชชิตี, ชื่นจิตต์ คำไพพรรณ,
ปรียา บุญญะศิริ, ม.ร.ว. ประกายทอง สิริสุข, ศรัทธา ทวีธาประสิทธิ์

สรุปการสัมมนาวิชาการเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ 200 ปี (พ.ศ. 2347-2547)

นตติ ปณฺณตมา อามา
แสงสว่าง เสมอด้วยปัญญา ไม่มี

King Mongkut and Sir John Bowring

พระเจ้ากรุงสยาม กับ เซอร์จอห์น เบาว์ริง

John Bowring

Chulalongkornrajavidyalaya

บรรณาธิการ : ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และ กัญจิกา ศรีอุดม
Editors : Charnvit Kasetsiri and Kanthika Sriudom

ขออนุญาต ที่ ค. ๒/๒๕๑๙

ขอที่คำขอ ที่ ๒/๒๕๑๙

ใบอนุญาตจัดตั้งสมาคมหรือองค์การ

ตามที่
ขออนุญาตจัดตั้ง
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

นายป๋วย อึ๊งภากรณ์

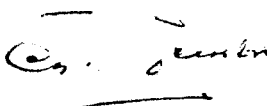
มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

๑. ส่งเสริมการจัดทำตำราภาษาไทยในแขนงสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ทั้งระดับมหาวิทยาลัย และก่อนมหาวิทยาลัย
๒. เผยแพร่ตำราของมูลนิธิในหมู่ผู้สนใจวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ที่วราชนาณาจักร
๓. ส่งเสริมการเรียบเรียงงานวิจัย และตำราชั้นสูง และรวบรวมเอกสาร ทางวิชาการออกตีพิมพ์
๔. ส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
๕. ไม่ทำการค้ากำไร และไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

และมีที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร นั้น

กรรมการศาสนาได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ดำเนินการจัดตั้งได้ และขอให้ปฏิบัติตามคำสั่งและ
ข้อบังคับของกรรมการศาสนา โดยเคร่งครัด

อนุญาต ณ วันที่ ๒๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๙

(นายวัชร เยี่ยมโรติ)
อธิบดีกรมการศาสนา

กำหนดการสัมมนาวิชาการเรื่อง
30 ปี ความสัมพันธ์ไทย - จีน
600 ปี ซำปอกง/เจิ้งเหอ กับ อยุธยาและอุษาคเนย์"
30 Years Sino - Thai Relationships

600 Years Sam Po Kong / Zheng He & Ayutthaya and Southeast Asia

วันศุกร์ที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 ณ หอประชุมกองทัพเรือ
จัดโดยมูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด
และมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

ภาคเช้า

- 08.00 - 09.30 น. ลงทะเบียน
09.30 - 09.45 น. กล่าวรายงาน โดย พล.ต.อ. เกา สารสิน ประธานมูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย
09.45 - 10.00 น. พิธีเปิดการประชุมสัมมนา โดย ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรี
10.00 - 10.30 น. พักรับประทานอาหารว่าง
10.30 - 12.00 น. "ปัจจุบันและอนาคตของความสัมพันธ์ไทย-จีน" โดย
ดร.สุภรณ์ จีราธิวัฒน์
ดร.วรศักดิ์ มหัทธโนบล
คุณทวี จงกิจถาวร
รศ.ประทุมพร วัชรเสถียร ดำเนินรายการ
12.00 - 13.30 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

ภาคบ่าย

- 13.30 - 14.00 น. แนะนำหนังสือชุด "30 ปีความสัมพันธ์ไทยจีน" โดย
ดร.สารสิน วีระพล , อ. ทรงยศ แววมงคล และ พศ. อารังศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์
14.00 - 14.30 น. ปาฐกถาพิเศษเรื่อง " 600 ปี ซำปอกง" โดย
Dr.Geoff Wade , National University of Singapore
14.30 - 15.00 น. พักรับประทานอาหารว่าง
15.00 - 17.00 น. "ซำปอกง จีน อยุธยากับอุษาคเนย์" โดย
ดร.สืบแสง พรหมบุญ
อ.วีโรจน์ ตั้งวานิชย์
Bai Chun
คุณปรีวิวัฒน์ จันทร์
ดร.ชาญวิทย์ เกษตรศิริ ดำเนินรายการ
17.00 - 17.15 น. ปิดการประชุม โดย ศ.เสนห์ จามริก ประธานมูลนิธิโครงการตำรา
บรรณคดีไทยจากคณะนักเรียนโรงเรียนรุ่งอรุณ
พิธีกรประจำวัน : สมฤทธิ์ สือชัย